

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή: Σύνθεση ΟΜΕΑ και περιγραφή διαδικασίας
2. Απογραφικά στοιχεία ΤΜΕΤ
3. Οδηγός Σπουδών ΤΜΕΤ (περιλαμβάνει και τον Κανονισμό Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών 2016-17) και Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών
4. Ανάλυση ερωτημάτων ερωτηματολογίου αξιολόγησης διδασκόντων
5. Παρατηρήσεις

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ΟΜΕΑ του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης (εφεξής: ΤΜΕΤ) αποτελείται από τον κ. Δημήτριο Χανδράκη, καθηγητή και τους κ.κ. Λελούδα Στάμου, Αθανάσιο Ζέρβα και Κωνσταντίνο Χασιώτη, αναπληρωτές καθηγητές. Η παρούσα έκθεση συντάχθηκε από τον κ. Αθ. Ζέρβα.

Κατά τη χρονική περίοδο που αφορά την Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης (εφεξής: ΕΕΑ) και που συντάχθηκε η έκθεση, η ΟΜΕΑ συνεργάστηκε με το προσωπικό της Γραμματείας, το διδακτικό προσωπικό του ΤΜΕΤ και την υπηρεσία της ΜΟΔΠ του Πανεπιστημίου. Επίσης, με την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών (εφεξής: ΕΠΣ) και μεμονωμένα μέλη ΔΕΠ υπεύθυνα για συγκεκριμένους τομείς.

Χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από τα Απογραφικά Δελτία Εξαμηνιαίου μαθήματος, από τα Ατομικά Δελτία των μελών ΔΕΠ, τα ερωτηματολόγια των φοιτητών, πληροφορίες από την ιστοσελίδα του ΤΜΕΤ, στοιχεία και πρότυπα οργάνωσης και αξιολόγησης προγραμμάτων σπουδών που βασίζονται σε πορίσματα επιτροπών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με προγράμματα σπουδών Πανεπιστημίων αντίστοιχων στα πορίσματα αρμόδιων επιτροπών και τα στατιστικά στοιχεία από τη Γραμματεία του Τμήματος.

Η έκθεση συζητήθηκε σε επίπεδο ΟΜΕΑ, σε συνεργασία με το προσωπικό της Γραμματείας, με τον Πρόεδρο του ΤΜΕΤ αναπληρωτή καθηγητή κ. Ευγένιο Πολίτη.

Το αντικείμενο της μουσικής πράξης είναι απολύτως συνυφασμένο με τις αρχές της αξιολόγησης. Τα περισσότερα από τα στοιχεία της αξιολόγησης όπως π.χ. η σύνδεση με την κοινωνία, ο σχεδιασμός με βάση τα μαθησιακά αποτελέσματα, η ανάγκη προσαρμογής και επανασχεδιασμού του προγράμματος σπουδών με βάση τις σύγχρονες επαγγελματικές συνθήκες, η διαφάνεια των εξεταστικών διαδικασιών κλπ., ήταν ενσωματωμένα στη λειτουργία του ΤΜΕΤ πριν από την έναρξη της διαδικασίας αξιολόγησης.

Οι στόχοι και οι σκοποί του Τμήματος σύμφωνα με το ΦΕΚ ίδρυσής του είναι οι:

Α) Καλλιέργεια και προαγωγή στην επιστήμη και την τέχνη της ευρωπαϊκής (κλασικής), της ελληνικής παραδοσιακής (δημοτικής), της βυζαντινής και της σύγχρονης μουσικής, για τον καταρτισμό υψηλού επιπέδου μουσικών καλλιτεχνών, διδασκόντων και ερευνητών της μουσικής.

Β) Παροχή στους φοιτητές και φοιτήτριες των απαραίτητων εφοδίων για επαγγελματική σταδιοδρομία στην εκπαίδευση ή σε τομείς της μουσικής και πολιτιστικής ζωής εν γένει.

Γ) Οργάνωση μεταπτυχιακών σπουδών που οδηγούν στην κατάρτιση επιστημόνων με εξειδικευμένες γνώσεις σε επιμέρους γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος.

Δ) Κατάρτιση πρότυπων ορχηστρών, χορωδιών, σολιστών και άλλων οργανικών και φωνητικών μουσικών συνόλων που θα αντιπροσωπεύουν υπεύθυνα την Ελλάδα στα διεθνή και εντόπια μουσικά δρώμενα και θα προβάλλουν ιδιαίτερα τον οικουμενικό χαρακτήρα της ελληνικής μουσικής.

Στο μέτρο των δυνατοτήτων του Τμήματος, οι ιδρυματικοί του στόχοι επιτυγχάνονται. Παράγοντες που δρουν ανασταλτικά στην προσπάθεια αυτή είναι οικονομικοί και θεσμικοί:

A) Οικονομικοί:

1) Στεγαστικές ελλείψεις: Συγκεκριμένα, έλλειψη χώρου δοκιμών των μεγάλων συνόλων του Τμήματος, ελλείψεις αιθουσών μελέτης, ελλείψεις γραφείων και αποθηκευτικών χώρων διδακτικού προσωπικού, ελλείψεις στην ηχομόνωση και ηχοαπορρόφηση των χώρων μαθημάτων, σύνδεση wifi, μεγάλες ελλείψεις σε μουσικά όργανα και υλικό βιβλιοθήκης (παρτιτούρες, μονογραφίες, οπτικοακουστικό υλικό κλπ.)

1) Ελλείψεις εξοπλισμού: Ελλείψεις σε μουσικά όργανα, ελλείψεις σε κονδύλια επισκευής, συντήρησης μουσικών οργάνων, ελλείψεις σε υποστηρικτικό εξοπλισμό (καρέκλες, αναλόγια, α, ντουλάπες αποθήκευσης, ελλείψεις σε τεχνολογικό εξοπλισμό υποστήριξης του ερευνητικού και διδακτικού έργου, ελλείψεις σε λογισμικό.

3) Ελλείψεις σε κονδύλια πρόσληψης έκτακτου διδακτικού προσωπικού.

4) Ελλείψεις σε κονδύλια πρόσληψης υποστηρικτικού τεχνικού προσωπικού και γραμματείας.

5) Ελλείψεις σε αριθμό θέσεων μελών ΔΕΠ, ΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ οι οποίες προβλέπονται στο ιδρυτικό ΠΔ363/1996 του ΤΜΕΤ.

B) Θεσμικοί:

1) Λόγω του ιδιαίτερου χαρακτήρα και της φυσιογνωμίας του ΤΜΕΤ, το σύστημα εισαγωγής των φοιτητών με πανελλαδικές εξετάσεις είναι ασύμβατο τόσο ως προς την εξέταση αποκτηθεισών καλλιτεχνικών και τεχνικών δεξιοτήτων όσο και ως προς την ηλικία των υποψηφίων. Με βάση όλες τις αποφάσεις των συλλογικών οργάνων του ΤΜΕΤ, της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας αλλά και αποφάσεις της Συνόδου Πρυτάνεων, απαιτείται σύστημα Ειδικών Εισιτηρίων Εξετάσεων, προκειμένου να εξασφαλίζεται η απρόσκοπτη λειτουργία του ΤΜΕΤ βάσει του ιδρυτικού του Νόμου.

2) Επέκταση του θεσμού των κατατακτηρίων εξετάσεων ώστε να μπορούν να είναι υποψήφιοι κάτοχοι διπλώματος Ωδείων (ιδρυμάτων που λειτουργούν υπό το Υπουργείο Πολιτισμού).

3) Προσαρμογή του θεσμικού πλαισίου σε ότι αφορά την αναγνώριση και αντιστοίχιση του καλλιτεχνικού έργου των μελών ΔΕΠ με την ερευνητική δραστηριότητα (άδειες συμμετοχής σε συναυλίες και δισκογραφήσεις αντίστοιχα με άδειες συμμετοχής σε συνέδρια).

4) Προσαρμογή του θεσμικού πλαισίου τυπικών προσόντων εκλογής μελών ΕΔΙΠ, ΕΕΠ, ΕΤΕΠ στις απαιτήσεις του Νόμου που αφορά γνωστικά αντικείμενα στα οποία δεν είναι δυνατή ή συνήθης η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.

4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ

Στο ερώτημα 1 (Η συνολική απόδοση του διδάσκοντα ήταν καλή;) ο μέσος όρος του ΤΜΕΤ ήταν 4,64 (χειμερινό εξάμηνο) και 4,36 (εαρινό εξάμηνο), με άριστα το 5.

Στο ερώτημα 2 (Η ποιότητα του μαθήματος ήταν υψηλή;) ο μέσος όρος του TMET ήταν 4,56 (χειμερινό εξάμηνο) και 4,33 (εαρινό εξάμηνο), με άριστα το 5.

Στο ερώτημα 4 (Το αντικείμενο του μαθήματος ήταν ενδιαφέρον και χρήσιμο για τις σπουδές σας;) ο μέσος όρος του TMET ήταν 4,59 (χειμερινό εξάμηνο) και 4,46 (εαρινό εξάμηνο), με άριστα το 5.

Στο ερώτημα 6 (Ο καθηγητής ερχόταν στο μάθημα προετοιμασμένος;) ο μέσος όρος του TMET ήταν 4,79 (χειμερινό εξάμηνο) και 4,58 (εαρινό εξάμηνο), με άριστα το 5.

Και στα τέσσερα ερωτήματα 1, 2, 4, 6 υπήρξε βελτίωση στο μέσο όρο –αριθμητική αύξηση– από το προηγούμενο έτος (το 2014-15).

Από τα αποτελέσματα των ερωτήσεων προκύπτει ότι οι φοιτητές είναι πάρα πολύ ικανοποιημένοι από το επίπεδο της προσφερόμενης διδασκαλίας στο TMET, αναφορικά με την προετοιμασία και απόδοση των διδασκόντων καθώς και με την ποιότητα και χρησιμότητα των διδασκόμενων αντικειμένων.

6. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Στα θετικά στοιχεία της αξιολόγησης περιλαμβάνονται:

A) η συνειδητοποίηση προβλημάτων, κενών ή ασαφειών στην εκπαιδευτική, ερευνητική και καλλιτεχνική λειτουργία του Τμήματος.

B) η αφορμή να επαναξιολογηθούν πρακτικές με βάση τα διεθνή πρότυπα.

Γ) Η συνειδητοποίηση εκ μέρους του διδακτικού προσωπικού της αλληλεπίδρασης ανάμεσα στο αυτοδύναμο διδακτικό έργο του καθενός, και η επιρροή του έργου στη συνολική εικόνα του Τμήματος.

Στα θετικά στοιχεία της αξιολόγησης θα μπορούσαν δυνητικά να συμπεριληφθούν:

A) Εκμετάλλευση των πορισμάτων της αξιολόγησης, στο μέτρο που αυτά θα ήταν συγκρίσιμα με τα άλλα τμήματα μουσικών σπουδών του εσωτερικού, και εφόσον είχαν τεθεί εκ μέρους της Πολιτείας ενιαία και γνωστά εκ των προτέρων κριτήρια και μέτρα σύγκρισης, αποτίμησης και αναγνώρισης. Αξιολόγηση δεν νοείται χωρίς να τίθεται εκ των προτέρων στόχος και μέτρο σύγκρισης / αξιολόγησης.

B) Εκμετάλλευση των πορισμάτων της αξιολόγησης στο βαθμό που τα αρμόδια όργανα της Πολιτείας θα είχαν τη γνώση, το οικονομικό υπόβαθρο, τη χρονική ετοιμότητα και τη βούληση να επιδράσουν θετικά στα Πανεπιστήμια, ενισχύοντας καλές πρακτικές, πρωτοποριακά προγράμματα σπουδών και τμήματα με ιδιαιτερότητα στο γνωστικό τους αντικείμενο.

Γ) Εγρήγορση του Τμήματος στην αποτύπωση στοιχείων και την διατήρηση σχέσεων που αφορούν τους απόφοιτους του.

Προβληματικά σημεία στη διαδικασία της αξιολόγησης αποτελούν:

A) η φύση της πλειονότητας των μαθημάτων που διεξάγονται σε ατομικό επίπεδο (ένας ή λίγοι φοιτητές ανά διδακτική ώρα), κάτι που καθιστά αδύνατη τη συμπλήρωση επαρκούς αριθμού ερωτηματολογίων. Συνεπώς η μικρή συμμετοχή των φοιτητών αποτελεί σύνθημα πρόβλημα (απαίτηση για ελάχιστο αριθμό τεσσάρων (4) φοιτητών ανά εξαμηνιαίο μάθημα).

Β) η αναλογία καθηγητών / φοιτητών σε τμήματα μουσικής πράξης κάτι που μπορεί να οδηγήσει σε λανθασμένα στατιστικά συμπεράσματα ως προς την επάρκεια του διδακτικού προσωπικού.

Γ) η ιδιαιτερότητα των γνωστικών αντικειμένων που καθιστά αναπόφευκτη την εξειδίκευση των σπουδών και την ανάγκη μεγάλου αριθμού διδασκόντων με διαφορετικό γνωστικό αντικείμενο ώστε να λειτουργήσει το πρόγραμμα σπουδών.

Δ) η αδυναμία προβολής των καλλιτεχνικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων του μη μόνιμου διδακτικού προσωπικού στην ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου.

Ε) η δυσκολία αποτύπωσης και αντιστοίχισης του καλλιτεχνικού έργου (αλλά και της αναγνώρισής του) με το ερευνητικό έργο και με τα συμβατικά κριτήρια αξιολόγησης ακαδημαϊκών ιδρυμάτων της ημεδαπής. Π.χ., εξακολουθεί να μην υπάρχει θεσμικός τρόπος κάλυψης εξόδων και αδειών συμμετοχής σε συναυλίες όπως αντίστοιχα υπάρχει στην περίπτωση συμμετοχής σε συνέδρια, ενώ το καλλιτεχνικό έργο του προσωπικού είναι αυτό που σε μεγάλο βαθμό καλύπτει τα κριτήρια εκλογής ή εξέλιξης.

Στ) Η δυσκολία στην προσφερόμενη βιβλιογραφία, δεδομένου ότι αφενός τα ποιοτικά και εξειδικευμένα συγγράμματα στην ελληνική γλώσσα στην επιστήμη της μουσικής είναι εξαιρετικά λίγα και η γνώση αγγλικής γλώσσας των φοιτητών ανεπαρκής.

Ζ) Δυσκολία στην αποτύπωση της επαγγελματικής αποκατάστασης των αποφοίτων, δεδομένου ότι μεγάλος αριθμός αυτών απασχολείται σε μορφές εργασίας μη τεκμηριώσιμες (ιδιαίτερα μαθήματα, ιδιωτική μερική απασχόληση ως καλλιτέχνες κλπ).

Η) Δυσαναλογία στην αποτύπωση του φόρτου εργασίας (ECTS) για ορισμένα μαθήματα.

Όπως επανειλημμένα έχει αποδειχτεί από αντίστοιχες μελέτες στο εξωτερικό που αφορούν στην αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης σε μουσικά πανεπιστημιακά ιδρύματα, πολλές από τις λεπτομέρειες της λειτουργίας των Τμημάτων αυτών και πολλά από τα θετικά στοιχεία της δεν είναι δυνατόν να αποτυπωθούν σε μια συμβατικού τύπου αξιολόγηση. Παρά τις προσπάθειες των Τμημάτων αυτών του εξωτερικού να αντιστοιχηθούν κριτήρια όπως οι ECTS και τα μαθησιακά αποτελέσματα με συμβατικά τμήματα, πολλές από τις δραστηριότητες και τα επιτεύγματα καλλιτεχνικών τμημάτων παραμένουν μη συγκρίσιμα (φύση των μαθημάτων, έμφαση στα ECTS του κύριου καλλιτεχνικού αντικειμένου σπουδών, ευέλικτες εργασιακές σχέσεις μεγάλης μερίδας του διδακτικού προσωπικού, ειδικές πρακτικές όπως συμμετοχή σε δοκιμές και συναυλίες διαφόρων μουσικών συνόλων, καθημερινή ατομική εξάσκηση στο όργανο, συντήρηση, αγορά, επισκευή και μεταφορά μουσικών οργάνων, υψηλές απαιτήσεις σε χρόνο και φόρτο εργασίας για τη δημοσιότητα, προβολή και ανάπτυξη δράσεων, συνειδητή επιλογή πολλών φοιτητών να απέχουν από τη διαδικασία αξιολόγησης κλπ.

Προτάσεις βελτίωσης της διαδικασίας:

Α) Πιο ευέλικτος υπολογισμός του ελάχιστου αριθμού φοιτητών για τη συμπλήρωση του δελτίου αξιολόγησης.

Β) τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των μουσικών τμημάτων των ΑΕΙ. Αυτή η ενότητα περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων:

α. Αλλαγή του συστήματος εισαγωγής ώστε να ανταποκρίνονται οι αποκτηθείσες δεξιότητες και η ηλικία των υποψηφίων στα γνωστικά αντικείμενα που θεραπεύει του Τμήμα.

β. Θεσμική πρόβλεψη για την καλλιτεχνική αξιολόγηση φοιτητών και προσωπικού.

γ. Διάθεση επαρκών κονδυλίων και προσαρμογή των απαιτήσεων του Νόμου για πρόσληψη έκτακτου διδακτικού προσωπικού στις ανάγκες ενός μουσικού τμήματος.

Γ) Διάθεση επαρκών κονδυλίων για εξοπλισμό σχετικό με τη λειτουργία του Τμήματος, όπως μουσικά όργανα και σχετικό εξοπλισμό, ξένη βιβλιογραφία κλπ.

Δ) Σταθερό και εκ των προτέρων γνωστό σύστημα αξιολόγησης ώστε τα εφαρμοζόμενα κριτήρια να είναι γνωστά, να εφαρμόζονται από όλους και τα αποτελέσματα της αξιολόγησης να μπορούν να χρησιμοποιηθούν συγκριτικά με τα υπόλοιπα ομοειδή τμήματα της ημεδαπής (π.χ., στην περίπτωση της εξωτερικής αξιολόγησης, η ίδια επιτροπή αξιολόγησης για όλα τα ομοειδή τμήματα).